

EUROPSKI SUSTAV NADZORA I OTKRIVANJA NAFTNIH MRLJA NA MORU CleanSeaNet

Republika Hrvatska je od 30. svibnja 2008. punopravna članica 'CleanSeaNet' servisa u okviru Europske agencije za sigurnost plovidbe (EMSA) sa sjedištem u Lisabonu, čime je postala aktivni sudionik europskog sustava satelitskog nadzora i otkrivanja naftnih mrlja na moru.

Europskom Direktivom 2005/35/EC koja je stupila na snagu u rujnu 2005. propisane su kazne i prekršaji za onečišćenje mora s brodova, te zadaci EMSA-e s namjerom pružanja potpore zemljama članicama EU u aktivnostima na području nadziranja naftnih mrlja na moru.

Direktiva zahtjeva da EMSA surađuje sa zemljama članicama i da im pruži tehničku potporu, koordinira njihove aktivnosti, te razvije tehnička rješenja u pogledu primjene Direktive, posebice u aktivnostima na području pronalaska naftnih mrlja na moru putem satelitskog nadzora.

U skladu s time EMSA je razvila 'CleanSeaNet' servis, sustav za nadgledanje i satelitsko praćenje naftnih mrlja na području europskih zemalja putem radara. Ovim sustavom osigurava se pravovremena dostava detaljnih informacija o uočenim naftnim mrljama u vodama zemalja članica, te dostava dostupnih satelitskih snimki i podataka o poziciji potencijalnih naftnih mrlja. Usluga satelitskog praćenja iznimno je skupa, te EMSA ove usluge pruža članicama EU i Republici Hrvatskoj bez naknade.

Senzori na radaru detektiraju naftnu mrlju koja se prikaže kao tamna oznaka na emitiranoj slici i ona se brzo prenosi u najbližu operatorsku stanicu, gdje analitičar interpretira snimku tražeći naftnu mrlju. Prilikom detekcije naftne mrlje, šalje se upozorenje unutar 30 minuta obalnoj državi koja reagira koristeći sredstva nadzora (zrakoplovi, brodovi, sl.) kako bi neposrednim promatranjem i uzorkovanjem potvrdila postojanje mrlje, provela istražne poslove, te identificirala počinitelja.

CleanSeaNet daje sljedeće korisne informacije:

- upozorenje o naftnoj mrlji s procjenom vjerojatnosti da se o istoj radi (dakle, interpretacijom satelitske slike)
- točnu poziciju mrlje u trenutku snimanja
- meteorološke podatke
- debljinu i obujam nafte na površini mora
- količinu nafte ispod površine mora

U sklopu ovog sustava RH je dužna osigurati sustav i provoditi koordinirane aktivnosti verifikacije satelitskih detekcija kroz neposredni nadzor i uzorkovanje naftnih mrlja. Za provedbu poslova zaprimanja obavijesti o potencijalnoj naftnoj mrlji, te uzbunjivanja kao kontakt za uzbunjivanje imenovana je Nacionalna središnjica za usklađivanje traganja i spašavanja na moru sa sjedištem u Rijeci (MRCC Rijeka).

Jedan od ciljeva je smanjenje rizika onečišćenja mora i pomoć zemljama članicama u ranom otkrivanju ilegalnih ispuštanja nafte u more služeći se pri tome satelitskim nadzorom, a zadatak EMSA-e je da doprinosi unapređenju sveukupne pomorske sigurnosti unutar EU.